

Češi si vypěstují tisíce tun ovoce a zeleniny

Zahrádkáři mají po letech svůj zákon. Normu, která potvrzuje jejich veřejnou prospěšnost, tento týden podepsal prezident Miloš Zeman. Češi své zahrádky milují a sami si na nich každoročně vypěstují tisíce tun ovoce a zeleniny.

„Drtivou většinu si pěstujeme sami. Takovou chuť, to ze supermarketu nedostanete, a když, tak za draho,“ říká sedmdesátník Tomáš ze severní Moravy.

Třiletý průzkum vědců z Jihočeské a Masarykovy univerzity ukázal, že si ovoce a zeleninu pěstuje 42 procent obyvatel. „Do toho je zahrnut ovšem každý, kdo má možnost si něco sám vypěstovat, například na předzahrádce nebo třeba na chatě,“ sdělil Právu spoluautor studie, sociolog životního pro-

středí z Českých Budějovic Jan Vávra.

Tento trend je podle Vávry poměrně stabilní. „Před pěti lety to bylo 39 procent a o dalších pět let dříve 43 procent. Neprojevují se přitom takové vlivy, že společnost relativně bohatne a podobně. Určitý menší krátkodobý pokles byl v 90. letech minulého století. Od roku 2005 jde už jen o drobné odchylky,“ dodal akademik.

Rajčata vedou

Jen v Českém zahrádkářském svazu je sdruženo na 130 tisíc lidí, v posledních letech ale přibývá komunitních zahrad, kam chodí rády mladší ročníky. „Jistý trend se dá vysledovat v tom, že mladí lidé v současnosti zahrádkář více

než třeba před deseti lety,“ potvrdil Vávra. Za pandemie se to projevilo i v rekordním zájmu Čechů o koupi chaty či chalupy.

Takovou chuť, to ze supermarketu nedostanete, a když, tak za draho

zahrádkář Tomáš

Výzkumníci zjišťovali, kolik procent ze své potřeby si lidé sami vypěstují. „Bylo to zhruba 28 procent ovoce a zeleniny. Zhruba dalších sedm osm procent dostali darem. Domácnosti přitom celkem zkonsumují podle ČSÚ přibližně 45 kilogramů zeleniny a ovoce ročně,“ poukázal Vávra.

Skladbou vlastní produkce zahrádkářů se již v roce 2014 zabývala další spoluautorka citovaného průzkumu Lucie Sovová ve své tehdejší diplomové práci. Ta nyní působí jako výzkumnice na katedře Sociologie venkova Wageningen University v Nizozemsku.

Tehdy po celou pěstitelskou sezonu sledovala vybranou skupinu brněnských zahrádkářů. Ti nejvíce pěstovali rajčata (průměrně 20,2 kg), okurky (13,3 kg), jablka (9,6 kg), meruňky (7,6 kg) a rybíz (5,5 kg). Současná čísla by podle výzkumníků měla být podobná.

„Asi mám nadprůměrnou produkci, i když meruňkám se samozřejmě daří lépe na jižní Moravě,“ podotýká zahrádkář Tomáš.

„Zeleninový salát máme

k obědu od dubna do října, vnučka to miluje. Ve větším množství nakupujeme jen cibuli, které se v naší půdě nedaří. Zato třeba česnek, brambory, švestky máme výstavní. Rajčata, papriky si přes zimu předpěstovávám z vlastních semen. Sázím brzy, když přijdou jarní mrazíky, tak skleník vytápím,“ vyjmenovává.

Pozemek s chatkou má v zahrádkářské kolonii kousek za městem od poloviny 80. let minulého století. Čilý senior tam na kole jezdí prakticky denně, když není zrovna tuhá zima. „V chatě máme kamna, venku krb a zastřešenou pergolu. Je tady klid a člověk se nenudí. Co si víc přát?“ říká.

Dřív tady s rodinou trávil celé víkendy. „Dnes už jezdíme častěji na noc domů. Kdysi tady

Co říká zahrádkářský zákon

Upravuje postavení a veřejnou prospěšnost zahrádkářů v právním řádu.

Zahrádkářskému spolku bude nyní možné propachtovat pozemek pro zahrádkářskou činnost pouze na dobu určitou, a to nejméně na dva roky.

Pokud bude propachtovatelem stát nebo obec, bude nejkratší možná doba pachtu deset let.

bývala velká parta, ale to už je pryč. Někteří to prodali a přišli mladší, ti tady přespávají,“ líčí Tomáš. On sám by zahrádku nikdy neprodal, i když se teď 200 metrů za plotem staví nový silniční obchvat. „Přece nebudu pořád v paneláku,“ uzavírá.

(gin, mic, rei)